

Lesnická
a dřevařská
fakulta

19. 2. 2018, Brno

Stromolezení

Základním legislativní předpisy při výstupu do koruny stromů a práci v koruně stromu. Směrnice EP 2009/104/ES, nařízení vlády č. 362/2005 Sb., nařízení vlády č. 339/2017 Sb.

Mendelova
univerzita
v Brně

BOZP

NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

O bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky

NAŘÍZENÍ VLÁDY č. 339/2017 Sb., o *bližších požadavcích na způsob organizace práce a pracovních postupů při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru*

NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

§ 1

Toto nařízení zapracovává příslušné předpisy Evropských společenství a upravuje způsob **organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit** při práci na pracovištích, na nichž jsou zaměstnanci vystaveni nebezpečí pádu z výšky nebo pádu do volné hloubky (dále jen "práce ve výškách a nad volnou hloubkou"), a bližší požadavky na bezpečný provoz a používání technických zařízení poskytovaných zaměstnancům pro práci ve výškách a nad volnou hloubkou.

NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

§ 2

(1) Toto nařízení **se nevztahuje** na práce ve výškách a nad volnou hloubkou vykonávané při

a) **hornické činnosti** a při činnosti prováděné hornickým způsobem na pracovištích podléhajících vrchnímu dozoru podle zvláštního právního předpisu,

b) provozování námořních plavidel podle zvláštního právního předpisu,

c) **provádění záchranných** a likvidačních **prací** složkami **integrovaného záchranného systému**,

d) přípravě a výcviku složek integrovaného záchranného systému k provádění záchranných a likvidačních prací.

NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

§ 3

(1) Zaměstnavatel přijímá technická a organizační opatření k zabránění pádu zaměstnanců z výšky nebo do hloubky.....

a) na pracovištích ... nacházejících se v libovolné výšce nad vodou...

b) na všech ostatních pracovištích a přístupových komunikacích, pokud **leží ve výšce nad 1,5 m** nad okolní úrovní, případně pokud pod nimi **volná hloubka přesahuje 1,5 m**.

(2) **Ochranu proti pádu zajišťuje zaměstnavatel přednostně pomocí prostředků kolektivní ochrany**, kterými jsou zejména technické konstrukce, například ochranná zábradlí a ohrazení, poklopy, záchytná lešení, ohrazení nebo sítě a dočasné stavební konstrukce, například lešení nebo pracovní plošiny.

NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

§ 3

(3) **Prostředky** osobní ochrany, kterými jsou **osobní ochranné pracovní prostředky** proti pádu, se použijí v případě, kdy povaha práce vylučuje použití prostředků kolektivní ochrany nebo není-li použití prostředků kolektivní ochrany s ohledem na povahu, předpokládaný rozsah a **dobu trvání práce a počet dotčených** zaměstnanců účelné nebo s ohledem na bezpečnost zaměstnance dostatečné.

NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

§ 3

(7) **Práce** ve výškách **nesmí být prováděna, jestliže nepříznivá povětrnostní situace**, s ohledem na použitou ochranu proti pádu, může ohrozit bezpečnost a zdraví zaměstnanců.

(8) Při práci ve výškách a nad volnou hloubkou vykonávané **osamoceně** nebo samostatně musí být zaměstnanec seznámen s pravidly pro dorozumívání mezi zaměstnanci na pracovišti nebo pro dorozumívání s vedoucím zaměstnancem. **Zaměstnanec vykonávající práci uvedenou ve větě první musí být poučen o povinnosti přerušit práci, pokud v ní nemůže pokračovat bezpečným způsobem, a o přerušení práce musí neprodleně informovat vedoucího zaměstnance, popřípadě zaměstnavatele.**

NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

§ 3

(7) **Práce** ve výškách **nesmí být prováděna, jestliže nepříznivá povětrnostní situace**, s ohledem na použitou ochranu proti pádu, může ohrozit bezpečnost a zdraví zaměstnanců.

(8) Při práci ve výškách a nad volnou hloubkou vykonávané **osamoceně** nebo samostatně musí být zaměstnanec seznámen s pravidly pro dorozumívání mezi zaměstnanci na pracovišti nebo pro dorozumívání s vedoucím zaměstnancem. **Zaměstnanec vykonávající práci uvedenou ve větě první musí být poučen o povinnosti přerušit práci, pokud v ní nemůže pokračovat bezpečným způsobem, a o přerušení práce musí neprodleně informovat vedoucího zaměstnance, popřípadě zaměstnavatele.**

PŘÍLOHA NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

DALŠÍ POŽADAVKY NA ZPŮSOB ORGANIZACE PRÁCE A
PRACOVNÍCH POSTUPŮ, KTERÉ
JE ZAMĚSTNAVATEL POVINEN ZAJISTIT PŘI PRÁCI VE
VÝŠKÁCH A NAD VOLNOU
HLOUBKOU, A NA BEZPEČNÝ PROVOZ A POUŽÍVÁNÍ
TECHNICKÝCH ZAŘÍZENÍ
POSKYTOVANÝCH ZAMĚSTNANCŮM PRO PRÁCI VE VÝŠKÁCH
A NAD VOLNOU HLOUBKOU

PŘÍLOHA NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

I. Zajištění proti pádu technickou konstrukcí

II. Zajištění proti pádu osobními ochrannými pracovními prostředky

1. Zaměstnavatel zajistí, aby zvolené osobní ochranné pracovní prostředky odpovídaly povaze prováděné práce, předpokládaným rizikům a povětrnostní situaci, umožňovaly bezpečný pohyb a aby byly pravidelně prohlíženy a zkoušeny v souladu s požadavky průvodní dokumentace; přitom smí být použity pouze osobní ochranné pracovní prostředky, které splňují požadavky stanovené zvláštními právními předpisy.

PŘÍLOHA NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

2. Podle účelu a způsobu použití se rozlišují

- a) osobní ochranné pracovní prostředky pro **pracovní polohování a prevenci proti pádům z výšky** (pracovní polohovací systémy),
- b) osobní ochranné pracovní prostředky proti pádům z výšky (systémy zachycení pádu).

3. Osobní ochranné pracovní prostředky se používají samostatně nebo v kombinaci prvků a **součástí systémů a v souladu s návody k používání dodanými výrobcem** tak, že je

- a) zaměstnanci zamezen přístup ...
- b) zaměstnanec **udržován v pracovní poloze** tak, že **pádu z výšky je zcela zabráněno**, nebo
- c) **pád bezpečně zachycen** a zachyceného zaměstnance lze neprodleně a bezpečně vyprostit, popřípadě dopravit do bezpečného místa; k zachycení pádu musí dojít v dostatečné výšce nad překážkou (terénem, podlahou, konstrukcí apod.), aby se vyloučilo zranění zaměstnance.

PŘÍLOHA NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

4. **Zaměstnanec** se musí před použitím osobních ochranných pracovních prostředků **přesvědčit o jejich kompletnosti, provozuschopnosti a nezávadném stavu.**
5. **Vhodný osobní ochranný pracovní prostředek proti pádu**, popřípadě pracovní polohovací systém, včetně kotevních míst, **musí být určen v technologickém postupu.** Pokud se jedná o práce, které zpracování technologického postupu nevyžadují, **určí vhodný způsob zajištění proti pádu**, respektive pracovního polohování, **včetně míst kotvení, odborně způsobilý zaměstnanec pověřený zaměstnavatelem.** Místo kotvení osobního ochranného pracovního prostředku proti pádu musí být ve směru pádu dostatečně odolné.

PŘÍLOHA NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

6. Přístupy v závěsu na laně a pracovní polohovací systémy lze používat jen v případech, kdy z posouzení rizik vyplývá, že práce může být při použití těchto prostředků vykonána bezpečně a že použití jiných prostředků není opodstatněné. S ohledem na související rizika, čas potřebný pro provedení práce a plnění ergonomických požadavků musí být přednostně používána sedačka s vhodnými doplňky.

PŘÍLOHA NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

7. Použití **závěsu na laně s prostředky pro pracovní polohování** je dále možné, jen pokud
- a) **systém je tvořen nejméně dvěma nezávislými lany**, přičemž jedno slouží jako nosný prostředek pro výstup, sestup a zavěšení v požadované poloze (pracovní lano) a **druhé jako záložní (zajišťovací lano)**,
  - b) zaměstnanec používá **zachycovací postroj**, který je prostřednictvím **pohyblivého zachycovače pádu**, jenž sleduje pohyb zaměstnance, připojen k zajišťovacímu lanu,
  - c) k pohybu po pracovním laně se používají výhradně k tomu určené prostředky pro výstup a sestup (např. slaňovací prostředky) a připojení k pracovnímu lanu zahrnuje **samosvorný systém** k zabránění pádu zaměstnance, který ztratil kontrolu nad svými pohyby,
  - d) **nářadí a další vybavení užívané při práci je přichyceno k postroji** nebo k sedačce, popřípadě jinak zajištěno proti pádu,
  - e) práce je prováděna podle zpracovaného technologického postupu a pod dozorem tak, aby zaměstnanec konající práci mohl být v případě nouze neprodleně vyproštěn.

PŘÍLOHA NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

8. **Za výjimečných okolností**, kdy s ohledem na posouzení rizik by použití druhého lana mohlo způsobit, **že provádění práce by bylo nebezpečnější, lze připustit použití jediného lana**, pokud byla učiněna náležitá opatření k zajištění bezpečnosti a součásti systému jsou **výrobce k takovému způsobu použití určeny** a vyhovují parametrům jejich stanovené životnosti.
9. **Zaměstnavatel zajistí**, aby zaměstnanec provádějící práce při použití osobních ochranných pracovních prostředků proti pádu **byl pro předpokládané činnosti vyškolen**, zejména pak pro **vyprošťovací postupy** při mimořádných událostech.

PŘÍLOHA NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

III. Používání žebříků

1. Žebřík může být použit pro práci ve výšce pouze v případech, kdy použití jiných bezpečnějších prostředků není s ohledem na vyhodnocení rizika opodstatněné a účelné, případně kdy místní podmínky, týkající se práce ve výškách, použití takových prostředků neumožňují. Na žebříku mohou být prováděny jen krátkodobé, fyzicky nenáročné práce při použití ručního nářadí. **Práce, při nichž se používá nebezpečných nástrojů nebo nářadí jako například přenosných řetězových pil, ručních pneumatických nářadí, se na žebříku nesmějí vykonávat.**

PŘÍLOHA NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

10. Při práci na žebříku musí být zaměstnanec v případech, kdy stojí chodidly **ve výšce větší než 5 m**, zajištěn proti pádu osobními ochrannými pracovními prostředky.

IV. Zajištění proti pádu předmětů a materiálu

1. Materiál, nářadí a pracovní pomůcky musí být uloženy, popřípadě skladovány ve výškách tak, že jsou po celou dobu uložení **zajištěny proti pádu**, sklouznutí nebo shoení jak během práce, tak po jejím ukončení.

2. Pro upevnění nářadí, uložení drobného materiálu (hřebíky, šrouby apod.) musí být použita vhodná výstroj nebo k tomu účelu upravený pracovní oděv.

PŘÍLOHA NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

V. Zajištění pod místem práce ve výšce a v jeho okolí

1. Prostory, nad kterými se pracuje, a v nichž vzhledem k povaze práce hrozí riziko pádu osob nebo předmětů (dále jen "ohrožený prostor"), je nutné vždy bezpečně zajistit.
2. Pro bezpečné zajištění ohrožených prostorů se použije zejména
  - a) **vyloučení provozu,**
  - b) konstrukce ochrany proti pádu osob a předmětů v úrovni místa práce ve výšce nebo pod místem práce ve výšce,
  - c) **ohrazení ohrožených prostorů dvoutyčovým zábradlím o výšce nejméně 1,1 m** s tyčemi upevněnými na nosných sloupcích s dostatečnou stabilitou; pro práce nepřesahující rozsah jedné pracovní směny postačí vymežit ohrožený prostor jednotyčovým zábradlím, popřípadě zábranou o výšce nejméně 1,1 m, nebo
  - d) **dozor ohrožených prostorů k tomu určeným zaměstnancem po celou dobu ohrožení.**

PŘÍLOHA NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

3. Ohrožený prostor musí mít šířku od volného okraje pracoviště nejméně

- a) 1,5 m při práci ve výšce od 3 m do 10 m,
- b) 2 m při práci ve výšce nad 10 m do 20 m,
- c) 2,5 m při práci ve výšce nad 20 m do 30 m,
- d) 1/10 výšky objektu při práci ve výšce nad 30 m.

Šířka ohroženého prostoru se vytyčuje od paty svislice, která prochází vnější hranou volného okraje pracoviště ve výšce.

4. Při práci na plochách se sklonem větším než **25 stupňů od vodorovné roviny se šířka ohroženého prostoru podle bodu 3 zvětšuje o 0,5 m.**

Obdobně se zvětšuje tato šířka o 1 m na všechny strany od půdorysného profilu vertikálně dopravovaného břemene v místech dopravy materiálu.

PŘÍLOHA NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

5. S ohledem na vyhodnocení rizika při práci na vysokých objektech, například na komínech, stožárech, věžích, je ohroženým prostorem pás o šířce stanovené v bodě 3 **kolem celého obvodu paty objektu**.
6. **Práce nad sebou lze provádět pouze výjimečně**, nelze-li zajistit provedení prací jinak. Technologický postup musí obsahovat způsob zajištění bezpečnosti zaměstnanců na níže položeném pracovišti.

PŘÍLOHA NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

VIII. Shazování předmětů a materiálu

1. Shazovat předměty a materiál na níže položená místa nebo plochy lze jen za předpokladu, že

a) **místo dopadu je zabezpečeno proti vstupu osob (ohrazením, vyloučením provozu, střežením apod.) a jeho okolí je chráněno proti případnému odrazu** nebo rozstříku **shozeného předmětu** nebo materiálu,

b) materiál je shazován uzavřeným shozem až do místa uložení,

c) je provedeno opatření, zamezující nadměrné prašnosti, hlučnosti, popřípadě vzniku jiných nežádoucích účinků.

PŘÍLOHA NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

IX. Přerušení práce ve výškách

Při nepříznivé povětrnostní situaci je zaměstnavatel povinen zajistit přerušení prací. Za nepříznivou povětrnostní situaci, která výrazně zvyšuje nebezpečí pádu nebo sklouznutí, se při pracích ve výškách považuje:

- a) **bouře, déšť, sněžení nebo tvoření námrazy,**
- b) **čerstvý vítr o rychlosti nad 8 m.s-1 (síla větru 5 stupňů Bf)** při práci na zavěšených pracovních plošinách, pojízdných lešeních, žebřících nad 5 m výšky práce a při použití závěsu na laně u pracovních polohovacích systémů; v ostatních případech silný vítr o rychlosti nad 11 m.s-1 (síla větru 6 stupňů Bf),
- c) **dohlednost v místě práce menší než 30 m,**
- d) **teplota prostředí během provádění prací nižší než -10 st. C.**

PŘÍLOHA NAŘÍZENÍ VLÁDY 362/2005 Sb.

IX. Přerušení práce ve výškách

Při nepříznivé povětrnostní situaci je zaměstnavatel povinen zajistit přerušení prací. Za nepříznivou povětrnostní situaci, která výrazně zvyšuje nebezpečí pádu nebo sklouznutí, se při pracích ve výškách považuje:

- a) **bouře, déšť, sněžení nebo tvoření námrazy,**
- b) **čerstvý vítr o rychlosti nad 8 m.s-1 (síla větru 5 stupňů Bf)** při práci na zavěšených pracovních plošinách, pojízdných lešeních, žebřících nad 5 m výšky práce a při použití závěsu na laně u pracovních polohovacích systémů; v ostatních případech silný vítr o rychlosti nad 11 m.s-1 (síla větru 6 stupňů Bf),
- c) **dohlednost v místě práce menší než 30 m,**
- d) **teplota prostředí během provádění prací nižší než -10 st. C.**

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2009/104/ES

ze dne 16. září 2009

**o minimálních požadavcích na bezpečnost a
ochranu zdraví pro používání pracovního
zařízení zaměstnanci při práci (druhá
samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst.
1 směrnice 89/391/EHS)**

Preamble

Směrnice Rady 89/655/EHS ze dne 30. listopadu 1989 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro používání pracovního zařízení zaměstnanci při práci (druhá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS) byla několikrát podstatně změněna. Z důvodu srozumitelnosti a přehlednosti by uvedená směrnice měla být kodifikována.

Tato směrnice je samostatnou směrnicí ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci ⁽⁵⁾. Proto se ustanovení směrnice 89/391/EHS vztahují v plném rozsahu na používání pracovního zařízení zaměstnanci při práci, aniž jsou dotčena přísnější nebo zvláštní ustanovení této směrnice.

Článek 137 odst. 2 Smlouvy stanoví, že Rada může směrnicemi stanovit minimální požadavky na podporu zlepšování především pracovního prostředí tak, aby bylo chráněno zdraví a bezpečnost pracovníků.

Preamble

Podle uvedeného článku by tyto směrnice neměly ukládat žádná správní, finanční ani právní omezení bránící zakládání a rozvoji malých a středních podniků.

Předpisy přijaté na základě čl. 137 odst. 2 Smlouvy nebrání žádnému členskému státu, aby si zachoval nebo zavedl přísnější opatření na ochranu pracovních podmínek slučitelná se Smlouvou.

Pro zaručení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců je nezbytné dodržování minimálních požadavků určených k zajištění vyšší úrovně bezpečnosti a ochrany zdraví při používání pracovního zařízení.

Zlepšení bezpečnosti, hygieny a ochrany zdraví zaměstnanců při práci je cíl, který by neměl být podřízen úvahám ryze ekonomické povahy.

Práce ve výšce může vystavovat zaměstnance zvláště závažným rizikům pro jejich zdraví a bezpečnost, zejména rizikům pádů z výšky a dalším vážným pracovním úrazům, které tvoří velkou část všech úrazů, zejména smrtelných.

Preamble

Na základě směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti musí členské státy uvědomit Komisi o každém návrhu technických předpisů týkajících se strojů, zařízení a mechanismů.

Tato směrnice je nejvhodnějším prostředkem pro dosažení vytyčených cílů a nepřekračuje to, co je k jejich dosažení nezbytné.

Touto směrnicí by neměly být dotčeny povinnosti členských států týkající se lhůt pro provedení zmíněných směrnic ve vnitrostátním právu uvedených v části B přílohy III,

Povinnosti zaměstnavatele

Zaměstnavatel přijme nezbytná opatření k zajištění toho, aby pracovní zařízení dané k dispozici zaměstnancům v podniku nebo závodě bylo vhodné pro vykonávanou práci, nebo aby bylo k tomuto účelu řádně upraveno a mohlo být používáno zaměstnanci bez ohrožení jejich bezpečnosti a zdraví. Při výběru pracovního zařízení, které zaměstnavatel navrhuje používat, musí věnovat pozornost zvláštním pracovním podmínkám a vlastnostem a rizikům pro bezpečnost a zdraví zaměstnanců v podniku nebo závodě, zejména na pracovních místech, nebo všem dalším rizikům spjatým s používáním daného pracovního zařízení.

Pokud není možné plně zajistit, aby pracovní zařízení mohlo být zaměstnanci používáno bez rizika pro jejich bezpečnost nebo zdraví, přijme zaměstnavatel vhodná opatření **ke snížení těchto rizik.**

NAŘÍZENÍ VLÁDY 339/2017 Sb.

§ 12

Práce ve výškách

(1) Při práci ve výškách na stojících stromech zaměstnavatel musí zajistit, aby zaměstnanci

a) nepracovali v koruně stojícího stromu, pokud nejsou vybaveni pro práci ve výškách; v koruně stojícího stromu smí pracovat pouze jeden zaměstnanec, který musí být jištěn dalším zaměstnancem stojícím u paty stromu,

b) nepracovali při povětrnostní situaci, kdy dochází k nebezpečnému výkyvu korun stromů,

c) nepracovali při teplotě vzduchu, korigované účinky proudícího vzduchu, nižší než -10 °C během pracovní doby,

d) nepracovali osamoceně,

e) pro výstup do korun stromů používali stanovené prostředky, zejména bezpečnostní postroj nebo poutací řemeny a ocelové stupačky.

(2) Před zahájením prací ve výškách na stojících stromech musí zaměstnavatel vymezit ohrožený prostor a stanovit pravidla signalizace mezi zaměstnancem stojícím na zemi a zaměstnancem provádějícím práce ve výškách. Ruční nářadí se do koruny stromu dopravuje pomocí lana, jeho použití zajišťuje k této činnosti určený zaměstnanec.

(3) Zaměstnavatel musí zajistit, aby se odřezávání větví koruny stojícího stromu pomocí řetězové pily provádělo z pracovní plošiny nebo, není-li to z důvodů spočívajících v povaze terénu možné, za použití jiné speciální techniky určené pro práci ve výškách. Zaměstnanec i řetězová pila musí být při výstupu do koruny stromu, během práce i při sestupu zajištěni proti pádu samostatnými jistícími prostředky, upevněnými mimo zónu prováděné práce.

(4) Pro práci ve výškách s řetězovou pilou musí zaměstnavatel zajistit zpracování místního provozního bezpečnostního předpisu.

(2) Před zahájením prací ve výškách na stojících stromech musí zaměstnavatel vymezit ohrožený prostor a stanovit pravidla signalizace mezi zaměstnancem stojícím na zemi a zaměstnancem provádějícím práce ve výškách. Ruční nářadí se do koruny stromu dopravuje pomocí lana, jeho použití zajišťuje k této činnosti určený zaměstnanec.

(3) Zaměstnavatel musí zajistit, aby se odřezávání větví koruny stojícího stromu pomocí řetězové pily provádělo z pracovní plošiny nebo, není-li to z důvodů spočívajících v povaze terénu možné, za použití jiné speciální techniky určené pro práci ve výškách. Zaměstnanec i řetězová pila musí být při výstupu do koruny stromu, během práce i při sestupu zajištěni proti pádu samostatnými jistícími prostředky, upevněnými mimo zónu prováděné práce.

(4) Pro práci ve výškách s řetězovou pilou musí zaměstnavatel zajistit zpracování místního provozního bezpečnostního předpisu.

Děkuji za pozornost

